

A jelzőfények

Húsz éve mesélnek a falak
Nyugodtabb vagyok, ha hegedülhetek
A keresztes háborúk

JELLENLÉT
Válasz a leszakadásra

**FŰTÉS ZÖLD ÁRAMMAL
RENDELŐ A BUSZBAN**

20 oldalas melléklet
a Felzárkózó Települések programról

beköszöntő

tartalom

Kedves Olvasó!

2020. november 8-án nagymesteri választást tartott a Rend, Fra' Giacomo da la Torre, elhunyt nagymesterünk utódjának megválasztására. A koronavírus helyzet ellenére a választók nagy többsége jelen volt, szigorú egészségügyi előírások betartása mellett. A választótésztület Nagymesteri Helytartónak választotta Fra' Marco Luzzagot. Alkotmányunk szerint ez azt jelenti, hogy Fra' Marco a Nagymester minden jogosultságával rendelkezik, de megbízása nem élete végéig, hanem egy évre szól. Fra' Marco esküjét Silvano Maria Tomasi érsek fogadta, akit a Szentatya nemrég nevezett ki a Rendünk új Delegátusaként. A Szentszék részéről ő fogja kísérni a már néhány éve megindított reformfolyamatot.

A jelenlegi szándék szerint az egy év múlva esedékes nagymesteri választás előtt összehívják a Nagykáptalant, ami módosíthatja a rendi alkotmányt és törvénykönyvet, hogy a Szentszék által kezdeményezett reform folyamat megvalósulhasson. Ennek alapján a következő nagymesteri választás már az új alkotmány szerint történne, ami várhatóan a nagymesteri tisztségre választható szerzetesi lovagok számát jelentősen kibővítené. A reform folyamat elsősorban a szerzetes rendtársak hivatásának megélésére irányul, hogy az összhangban legyen a kánonjogi előírásokkal, de ezen túl az egész Rend spirituális megújulását teszi lehetővé. Törekvünk, hogy Rendünk egyre jobban teljesítse hivatását és őrizze 900 éves hagyományát a 21. században.

Ezt a jó hírt akartam kiemelni ezekben az egyébként szomorú és nehéz időkben. A koronavírus okozta szenvedéseken kívül, el kellett búcsúznunk szeretett volt főkaplánunktól, Bolberitz Pál atyától (lásd 11. oldal.). Ugyanakkor örömeinkre szolgáljon, hogy mindannyian egyesült erővel dolgozunk Rendünk szellemében, Isten szeretetét tükrözve világunkba.

Kívánok mindenkinek békés, meghitt karácsonyi ünnepeket, ha szerényen és talán magányosan is, de tevékenyen és bizalommal Istenhez fordulva.

Tisztelettel,
SZABADHEGY KRISTÓF

A Magyar Máltai Lovagok Szövetségének elnöke

A címlapon: Terápiás foglalkozás az új Snoezelen szobában (Fotó: Kovács Bence)

Máltai Hírek A Magyar Máltai Lovagok Szövetsége és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat lapja **Felelős kiadó:** az MMLSZ és az MMSZ elnöke **Főszerkesztő:** Piazza-Georgi Barbara **Szerkesztőség:** Bánlaki Szabolcs, Hekler Melinda, Király Eszter, Kovács Bence, Legeza László, Majoros Árpád, Parák Eszter, Radványi Benedek, Romhányi Tamás, Tihanyi Gábor **E-mail:** kommunikacio@malta.hu **Az MMLSZ címe:** 1014 Budapest, Fortuna u. 10. **Honlap:** www.mmlsz.hu **E-mail:** mmlsz@t-online.hu **Fax:** 1-375-5174 **Az MMSZ címe:** 1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60. **Honlap:** www.maltai.hu **Fax:** 1-391-4728 **Készítette:** Paletta Press **Lapterv:** Bánlaki Szabolcs

Karácsony a Megváltó Szeretet ajándéka

I 4. oldal

Valóságosabb életet élhetnénk, ha komolyan vennénk, amit világosabb pillanatainkban megértünk, hogy a szeretet nélkülözhetetlenebb a jólétnél, a szabadság pedig annak elismerése, hogy az ember szeretetre született – írja mindannyiunknak címzett karácsonyi üzenetében Kozma Imre atya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke.

Húsz éve mesélnek a falak

I 5-7. oldal

A mesélő falak lekötik a gyerekeket, felvidítják a szülőket és segítik az orvosokat, a festésbe pedig a máltai önkéntesekhez csatlakoznak nővérek, betegszállítók, osztályvezető orvosok, anyukák és apukák, de sokszor a kis betegek is. Riport a Máltai Mesefal Program első húsz évéről Jakus Edina programvezető személyes visszaemlékezésével.

Az új irányt jelző fények

I 8-9. oldal

A gödi Gondviselés Házában a folyamatos fejlesztések révén újabb és újabb terápiás módszereket vezetnek be. Az otthon munkatársai szerint az emberhez méltó ellátás és képességfejlesztés nem eszköz, hanem szemléletmód kérdése.

A szolgáló szeretet elismerése

I 10. oldal

Magas állami kitüntetéssel és a Máltai Szeretetszolgálat szociális szakmai díjával tüntették ki a máltai szervezet munkatársait és önkénteseit szolgálatuk elismeréseként.

A Szeretetszolgálat nap-tára I 10. oldal

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat intézményeiben dolgozó munkatársak portréival illusztrált naptárt ad ki 2021-re a karitatív szervezet, melyben az állami és egyházi ünnepek mellett a máltai közösség számára fontos események és évfordulók is helyet kaptak.

Életünk értelme I 11. oldal

Megjelent a Máltai Könyvek 2020-as kötete.

Búcsú Bolberitz Páltól I 11. oldal

Fájó szívvel búcsúzik Bolberitz Pál apostoli protonotáriustól, a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének meghatározó egyéniségétől, nagykeresztes tiszteletbeli konventuális káplánjától.

Nyugodtabb vagyok, ha hegedülhetek I 12. oldal

Egy tehetséges fiú története, aki tanítványból a Máltai Szimfónia tanára lett. Ut a nyárikonyhából a miskolci konzervatóriumig.

JELENLÉT

20 oldalas kivehető melléklet

„A legmodernebb technológiára a Felzárkózó településeken van a legnagyobb szükség, az ott élőknek ugyanis jóval gyorsabban kell haladniuk, hogy utolérhessék a többiekét” – vallja Vecsei Miklós, a Szeretetszolgálat alelnöke, a Felzárkózó településekért felelős miniszterelnöki biztos. A Kormány 2019 februárjában úgy döntött, hogy átfogó programot indít a 300 leghátrányosabb helyzetű település felzárkózása érdekében. A programban megépült az első szociális naperőmű Tiszabón, helyi munkaerő bevonásával elkezdődött a lakóházak felújítása és könnyűszerkezetes mintaházak építése. Mindeközben megerősítik a védőnői hálózatot és a tanodákat, hogy a fogantatástól kísérhessék a szakemberek a legszegényebb településeken születő gyerekeket.

Kitekintő I 13. oldal

A Máltai Lovagrend magyarországi nagykövetségének tevékenységei

A keresztes háborúk: erőszakos hódítások a kereszt jegyében? I 14-15. oldal

Folytatódik sorozatunk Legeza László Rágalom és valóság című könyve alapján, melyben a Katolikus Egyházzal szemben megfogalmazott vádakra válaszol.

Szolgálat szeretettel I 16. oldal

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat kültéri plakátkampánya a szociális ágazatban dolgozóakra hívta fel a figyelmet Budapest forgalmas tömegközlekedési megállóiban.

karácsonyi üzenet

Karácsony a Megváltó Szeretetet ajándéka

A kereszténységben született keresztény Európa istenarcú keresztény embere a harmadik évezredre istentagadásában, hitetlenségében, egyházellenességében lemondott a keresztény Európáról, megtagadta a keresztény Európa keresztény kultúráját.

Az Európai Unió szekularizált Európát vizionál, istennélküli, hitnélküli, vallásnélküli, keresztény ünnepek nélküli Európát tervez, polgáraitól pedig elvárja, hogy törekvéseik középpontjában az egyéni boldogulás álljon. A nyugati ember egyébként az utóbbi évszázadokban a külső világban kereste üdvösségét. Nagy eredményeket ért el, de nagy árat is fizetett érte. Egy mesterséges civilizációt hagyott ránk, másrészt elidegenedett magasabbrendű önmagától, oda a lelkünk.

Mi keresztények Európában ma is Karácsonyra, a Megváltó Szeretet megünneplésére készülünk. A szeretet az ember élő és életető eleme. Hiányába belehal az ember. Belehal, ha nem szeretik, s abba is, ha nem szerethet. Valóságosabb életet élhetnénk, ha komolyan vennénk, amit világosabb pillanatainkban megértünk, hogy a szeretet nélkülözhetetlenebb a jólétnél, a szabadság pedig annak elismerése, hogy az ember szeretetre született. Ha az ember megismeri annak az önfeláldozó szeretetnek a történetét, ami Isten ajándéka a Fiú-Istenben emberi testet öltött, akkor magasabb szinten megéri a szeretet jelentőségét, amiből az ember és világa újjászülehet.

Adventben Istenre várunk, Isten megváltó szeretetére. Mi rendszerint két történetre gondolunk: Jézus első eljövételére, ami Betlehemben történt, és második eljövételére az idők teljességében, a világ végén. Jézusnak van egy harmadik eljövetele is, és ez állandó. Jézus a földi életre, a mindennapok világára, a hétköznapi problémákra hívja fel figyelmünket... Éhes voltam, szomjas, vándor, ruhátlan, beteg, és a rabság volt osztályrészem. Nem világrengető problémákra utal, de azokra, amikkel az ember naponta találkozik. Ezekben a mindennapos mozzanatokban világrengető erők dolgoznak, az üdvösség és kárhozat erői. A tudósok ezt így mondanák, a végső időkben vagyunk. „Az idő betelt, közel van az Isten Országá, térjete meg”!

Jézus nem hőstetteket, világraszóló cselekedeteket vár tőlünk, hanem emberek szeretetét és szolgálatát, akikkel naponta találkozunk, akiknek testi-lelki mezítelenségében, rongyosságaiban, igazságra vágyó éhezésében, és szeretetre vágyó szomjazásában, az elvek és elképzelések közötti vándorlás otthontalanságában, a különféle kötöttségek fogságában, sarkaiból kiforduló életkekkel és világgal szembesülünk.

A Pásztor-Királyra várunk. Jézus magát pásztornak mondja. Jézus önvallomása: Én vagyok a Jó Pásztor. Ismerem enyéimet és enyéim is ismernek engem. Életemet adom a juhokért. A Szolgáló Szeretet Királyára várunk, aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy Ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.

A Pásztor-Király öröksége, - aki önmagánál jobban szeret bennünket - a felebaráti szeretet, „keresztény örökség”. Ezzel az örökséggel küld bennünket a világba: Szeresdtek egymást jobban, mint magatokat, és keresztény életünk szerves részévé teszi a „pásztor-elvet”, hogy senki ne maradjon magára élete döntő fordulóiban. A Szolgáló Szeretet Királyának öröksége, a szolgálat megszentelése, akinek szolgálata a keresztig vezet, - „keresztény örökség”. A szolgálat alapvetően krisztusi magatartás. Példát adtam nektek: Úgy vagyok köztetek, mint a szolga. Jézus ezzel a szolgálatban rejlő természetes fensőbbiséget emelte magasba. Aki első akar lenni, aki nagyobb akar lenni, legyen a szolgátok. Jézus ezzel az elsőbbség és uraság ambícióját lopta belénk, és megjelölte az utat is, hogy ez miként érhető el. Úgy, ha szolgálatot teljesítünk, a szeretet szolgálatát. Ez adja meg a léleknek a királyi öntudatát, amellyel az egész világot magunk alatt érezhetjük akkor is, ha fölöttünk lévőnek látszik. „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved”. Mt 16,26

Kiforgattuk létünket, világunkat sarkaiból, mert magunknak élünk. Helyrebillenthető életünk, világunk egyensúlya, ha magunknál jobban szeretjük egymást, s ha meglátjuk Krisztus arcát a szegényben, betegben, a halmozottan hátrányos helyzetű emberben.

2020 Karácsonyának bátorító ajándéka Európa és a többi földrész népeinek: Isten kiragad bennünket a végtetérzés hatalmából.

P. Kozma Imre OH

P. Kozma Imre OH
apostoli protonotárius

a Magyar Máltai Szeretetszolgálat
alapító elnöke

Budapest, 2020. Karácsonyán

riport

20 év, 30 város, 780 önkéntes és megszámlálhatatlan gyermekmosoly. A Máltai Szeretetszolgálat Mesefal programja 2000-ben a Heim Pál Gyermekkorházban indult, azóta kis Vuk és társai már csaknem kilencven helyszínen, köztük külföldön is ékesítik a gyermekekkel foglalkozó intézmények falait. A mesélő falak lekötik a gyerekeket, felvidítják a szülőket és segítik az orvosokat, a festésbe pedig a máltai önkéntesekhez csatlakoznak nővérek, betegszállítók, osztályvezető orvosok, anyukák és apukák, de sokszor a kis betegek is. Összeállításunk a Máltai Mesefal Programról.

47 budapesti, 41 vidéki és 2 külföldi helyszínen készült 2000 óta a Máltai Szeretetszolgálat önkéntesei keze által mesefal. A falra először kézzel felrajzolják a mintákat, majd a kórházi higiéniai előírásoknak megfelelő festékekkel életre keltik a figurákat. A mesefalak készítői alkalmazkodnak a kórházi viszonyokhoz, a helyi adottságokhoz és kérésekhez, az adott osztályon dolgozókkal közösen választják ki a falfelületeket és a mesefigurákat. A kiválasztásnál figyelembe veszik, mennyi időt és milyen céllal töltenek ott a gyerekek. Várakoznak, vizsgálat vagy beavatkozás történik abban a helyiségben, vagy éppen heteket, hónapokat töltenek ott gyerekek és szülők. A váróban a legfőbb cél, hogy a mesefigurák lekössék a gyerekek figyelmét, csökkentsék a szorongásukat, a kezelőben vagy vizsgálatban pedig, ahol olykor kellemetlen beavatkozások, fájdalommal járó vizsgálatok várnak

rájuk, meg kell nyugtatni a őket. A kórtermeket és vizsgálókat a festés után már nem csak számuk, de a szobában lévő figurák szerint emlegetik. Vagyis az I. számú kórterem helyett gyakran elhangzik: „A katicás szobába kell menni” vagy „A Kisvakond teremben lesz az ágyad.”

A program vezetője kezdetek óta Jakus Edina, aki gyermekei szobájában kezdte a mesélő falak készítését. A Kis Herceg képeivel díszített otthoni alkotást látta meg a gyermekorvosuk, aki beajánlotta az akkor már a máltai játszóterek falainak festésében kialakult önkéntes csapatot a Heim Pál Gyermekkorháznak. 2005-től a program országossá vált, azóta minden olyan kórházban, ahol erre igény volt, megszülettek a mesefalak, miközben közösségi tereket, iskolákat, máltai intézményeket, külföldön pedig két óvodát, a felvidéki Helembán, valamint Sri Lankán a cunami után nyílt máltai intézményt díszítik

a magyar mesevilág figurái. A program két évtizede alatt mintegy 780 önkéntes dolgozott a mesefalak megtervezésén és festésén, miközben a kórházakban lévő gyerekeknek játékos foglalkozásokat tartottak, a szülőkkel, orvosokkal és nővérekkel szinte terápiás beszélgetéseket folytattak.

A Máltai Mesefal Program kifestette többek között a Madarász Utcai Gyermekklinika folyosóit, kórtermeit, neurológiai és gasztroenterológiai osztályát, a Baleseti Sebészet több osztályát, a győri, zalaegerszegi, miskolci, esztergomi, veszprémi, váci kórházak váróit, de kapott mesefalat több védőnői helyiség, játszótér és fogyatékkal élőket gondozó intézmény is. A programnak számos támogatója volt az évek során, köztük az OTP Bank, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, a Soros Alapítvány, az Elmű-Émász és a Provi-dent is.

Az első kórházi mesefalat éppen húsz éve festették a budapesti Heim Pál Gyermekkorházban a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mesefal programjának önkéntesei. Azóta csaknem kilencven gyerekekkel foglalkozó intézmény fala telt meg élettel, vidámsággal, színekkel, érzelmekkel. Sokszor a kis betegek olyan közel kerülnek a mesefigurákhoz, hogy a szülőknek hazaköltözés előtt le kell fényképezniük a falakat, és a kedves cicusból, a csetlő-botló medvebocsból a kórházi emlék helyett telefonos háttérkép lesz. Hekler Melinda riportja.

Több, mint fal

Dr. Kassai Tamás, gyermektraumatológiai főorvos már akkor is a Heim Pál Gyermekkorházban dolgozott, amikor húsz éve az ország első máltai kórházi mesefala készült, és úgy véli, ezek az alkotások a mai napig meghatározzák az osztály, a baleseti ambulancia hangulatát. „Ha az ember a 80-as, 90-es években tervezett, kissé elszomorító állapotú kórházépületen keresztül haladva megérkezik a gyermekambulanciánkra, rögtön nagyon egyértelművé válhat számára, hogy itt már minden a gyerekekért van, és róluk szól. Egy három-négy éves gyerkőcöt nehezen tudok megnyugtatni. Hívhatom a vizsgálatot „megvizsgál-lak”-nak, és ígérem, hogy nem fog fájni, ugyanúgy sírni fog. De ha felfedezi a játékokat, észreveszi a színes falakat, az ismerős mesefigurákat, hirtelen elkezd magát otthonosabban érezni.”

A kellemes környezet megteremtése csak egy része a gyermekbarát bánásmódnak, mégis kiemelten fontos. Nem mindegy, hogy milyen lesz az a hely, ahol heteket, hónapokat tölt egy gyerek, és a kisebb beavatkozásokra, vizsgálatokra érkező kicsik számára a várakozás nehezen múló perceit is könnyebbé teszi, ha a csempék számolgatása helyett a kis Vuk kalandjait követheti a falon.

Az első festések előtt meg kellett küzdeni az egészségügyi intézmények részéről felvetődő dilemmákkal, záporoztak a kérdések: mivel jár a munkafolyamat, milyen anyagokat használnak, a higiéniai előírásoknak megfelelnek-e ezek a falak, lehet-e praktikusan tisztítani? Dr. Kassai Tamás főorvos az egészségügy oldaláról élére állt a kezdeményezésnek és sikerült megszereznie a szükséges jóváhagyást, így a program országosan is zöld utat kapott 2005-ben.

Ezt követően már gyorsan kiépült a Mesefal program menetrendje a tervezési, előkészítési fázisoktól kezdve egészen az átadásig. Ahogy Jakus Edina, a máltai program vezetője meséli, első lépésként minden intézményt felmérték, és az ott

dolgozó nővérektől, orvosoktól információkat gyűjtöttek, együtt gondolkodtak. „Fontos szempont, hogy mennyi időt tölt majd az adott szobában a kis beteg, esetleg fájdalmas beavatkozásban lesz-e része. Nem is gondoljuk, fájdalomtűrés közben mennyit segít a falon felfedezett erőlködő kukac képe, aki éppen haza akarja szállítani gombaházát. A magyar mesekultúra tanulságos történeteit helyeztük előtérbe, amelyeket a szülők és a gyerekek is jól ismernek. Mindig igyekeztünk mondanivalóval, tanulsággal szolgáló meséket válogatni, amik akár családi beszélgetések apropójául is szolgálhatnak, lerövidítve ezzel is a bentlét sokszor végtelennek tűnő napjait.”

Közösségépítés

A program sok segítséget kapott a máltai intézmények dolgozóitól, önkénteseitől, de több alkalommal beszálltak a munkába az egészségügyi intézetek nővérei, orvosai, a betegszállítók, főnővérek is. „Sokszor terápiás jellegű volt a közös festés, ahol a kórházi dolgozók a napi nehézségeket kibeszélhették magukból, és erre a programban dolgozó önkénteseknél mindig nyitott fülekre találtak” – meséli Jakus Edina.

A Heim Pál Gyermekkorházban a kórteremig eljutva végig követhetjük a történetet

A festés közben mindig jó a hangulat – szögezi le az azóta már édesanyává vált egykori beteg, Németh Katalin. „Elég gyakran megfordultam a kórházban, nem volt valami fényes gyerekkorom, és nagyon sokat jelentett nekem akkoriban, hogy láttam, milyen örömmel és szeretettel festik az önkéntesek a falakat. Emlékszem, meglepett, hogy munkájukat végezve még arra is volt idejük, hogy velem foglalkozzanak: játszottunk, érdekelte őket, éppen hogy vagyok. Az engem körülvevő mesevilág miatt pedig azt éreztem, hogy újra visszakerülhetek a gyerekvilágba, nem kell kiskamaszként, szinte felnőtt módjára viselnem a kórházi megpróbáltatásokat. Teljesen elterelte a figyelmem a betegségemről a körülöttem zajló vidámság és szeretet, Edinát azóta is az egyik példaképemnek tartom. Amit az önkéntesektől láttam, visszaadta a hittem abban, hogy felnőttként lehet majd értékes életet élni, olyan dolgokat tenni, amik előre viszik a világot.”

Morva Emília, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Közép-Magyarországi régiójának vezetője nagyon büszke rá, hogy a program innen indult, de ennél is fontosabbnak tartja, hogy Jakus Edina vezetésével rengeteg gyermekkorházba eljutottak már. „Olyan mozgalmat sikerült elindítaniuk húsz éve, ami jó a beteg gyerekeknek, és tökéletes önkéntes program a fiataloknak is. Az én gyerekeim is kipróbálták már a kórházfestést, és nagyon nagy élményként élték meg, hogy egy ilyen üdítő munka közben még az egészségügy kissé ridegnek tűnő világához is közelebb kerülhettek.” Sokan megfogalmazták már, miért jó ez a program, egy

kis beteg éppen így: neki azért fontosak a falon lévő rajzok, mert így ismeri meg a saját ágyát: az az, ami mellett ott a cica.

Kassai doktor szerint a gyermekbarát környezet az egészségügyi csapatra is jó hatással van. „A Heim Pál Gyermekkorházban szoba került a baleseti ambulancia átköltöztetése egy másik épületrészbe, ami sok szempontból praktikusabb is lett volna, de végül mégis itt maradtunk. Az indokok között nagyon sokszor elhangzott, hogy „mert ez van kifestve.” Ugyanezt a dilemmát az Orthopédiai Klinika másképp oldotta meg. Amikor az intézet a Karolina útról átköltözött az új Korányi tömbbe, magukkal akarták vinni a 15 évvel korábban a falakra került mesefigurákat. „Lefényképeztük az összes figurát, és átfestettük az új osztály falaira is. Elmondásuk szerint szebb lett, mint az előző, és a szobákból számok helyett „mese szobák” lettek - Vuk szoba, Micimackó és Dr. Budó szoba. Így könnyebben megtalálják a gyerekek és a hozzátartozók is.” – idézi fel a különös újrafestést Jakus Edina. „Ritkán készítjük el ugyanazt a képet kétszer. Húsz év alatt

A kiscsillag rákacsint

Jakus Edina

2011-ben Regina lányomnak körmögyulladás lett. Bementünk a Baleseti Intézetbe. Már vártak minket, hiszen a mesefal festés kapcsán tenyerükön hordoznak minket, ha valami baleset féle történik gyermekeinkkel vagy velünk. S ezen az osztályon dolgozik Bea, aki a csapathoz tartozik azóta, hogy először használtuk az ecsetünket ebben az intézményben.

Este 8 óra, röntgen, aztán műtő és fent az osztályon várakozás, hogy a nyomókötetéstől megszabadulva haza mehessünk, persze cipő nélkül. Arra még egy kicsit várni kellett. Közben várakozunk – lassan 10 óra tájban – azt mondja Bea: „Amíg Regi pihen, rajzolj már fel néhány csillagot a mennyezetre és fess ki, addig nem szabadultok.” Megígérte a gyerekeknek. Miért ne! Bementünk a szobába, ágyak elhúzva, kisfiú fekszik az ágyban, elég rosszul néz ki – ezt mindig

Srí Lankán a cunami után a máltai óvoda falait a kis Vuk díszíti

folyamatosan meg kellett újulnunk. Miután az összes olyan gyermekkorházat kifestettük, ahol erre igény volt, a gyerek- és idősothonok felé vettük az irányt. Az utóbbi ellátási forma arra ösztönöz minket, hogy a dizájnfestés felé is kacsintgassunk, hiszen az intézményekben élő felnőtt emberek életét ezekkel is szebbé

tehetjük.” A bentlakásos otthonok mellett a jövőben a Felzárkózó Települések programban az ország legszegényebb településein működő gyerekházakba, közösségi házakba, tanodákba mennek a Máltai Mesefal önkéntesei, hogy egyedi alkotásaikkal díszítsék a falakat.

a gyerekek édesanyja is. Nincs ideje gondolkodni a baleseten, annyi dolga van a kórházban, nem mozdul el a kisfia ágya mellől. Azt mondja, az egy csoda, hogy a másik gyermeke hosszú kóma után felébredt az intenzíven. Ő az egyetlen, aki pozitívan látja a világot a balesetesei közül.

Bence, a kisfiú, délután kiválasztotta melyik csillagot szeretné az ágya fölé, a lámpa mellé. A csillag mosolygós, kacsint egyet, világít.

Miközben kifestem a csillagot a lámpa mellett, feltöltődik fénnel a kis üvegcsé és az ecset is. Mire kész a kifestett csillag, rögtön világít. Mi, a három felnőtt, Bea, az édesapa és én elámulva állunk a csillagos ég alatt. Bence már aludt, de tudtuk, amíg ott van a kórházban, minden este rákacsint a kiscsillag. Mire a testvére lejött az intenzívről, őt is várta már egy csillag az ágya fölött.

Azon az estén az összes egyiptomi sérült kisgyerek ágya fölé került egy világító csillagocskák, ami azóta is vigyáz Rájuk!

A szerző a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mesefal Program és a Kreatív Műhely vezetője

Az új irányt jelző fények

Levendulamorzsolás, fészekhinta, akvárium, diszkógömb: ezek is elemei lehetnek a fogyatékossgal élők fejlesztésének. A gödi Gondviselés Házában sorra vezették be az újabb és újabb terápiás módszereket, így jutottak el a teaműhelytől a mozgásterápián át a 2020 novemberében átadott, a Samsung SDI támogatásával megvalósított fényterápiás szobáig. Radványi Benedek riportja.

Az egykori Topházból lett gödi Gondviselés Házában súlyos és halmozott fogyatékossgal élő emberekről gondoskodik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. A bentlakásos intézményből, melyet 2018 nyarán vett át az államtól a karitatív szervezet, nyáron családi házába költözhettek az első lakók. Eközben az otthonban élő ellátottak – akik jelenleg 182-en vannak, gyerekek és idősebbek is – a sorozatban megvalósuló fejlesztések révén újabb és újabb terápiás ellátásokat vehetnek igénybe, amelyek közül a legimpozánsabb a közelmúltban átadott fényterápiás szoba.

Munkába csempészett fejlesztés

Az első nagyobb lépés a fejlesztő foglalkoztatások bevezetése volt, ami a fogyatékossgal élők különböző munkaterületeken való foglalkoztatását jelenti. Ez részben az intézmény mindennapi életéhez kötődik, segítenek például a mosodában vagy a kerti munkákban. Ám 2019 augusztusa óta, egy biofarmmal kialakult együttműködés részeként az ott termesztett gyógy- és fűszernövények lemorzsolása is napi feladata lehet féltucat lakónak

(például kerekesszékeseknek is), fejlesztve a kézügyességüket, koncentrációjukat, finommotorikás képességüket. „Egy kellemes hangulatú műhelyt alakítottunk ki számukra, ahol halk zene szól, beszélgetnek, viccelődnek, miközben munkába csempészett fejlesztési feladatokat végeznek. A hasznosságtudatukat is elmélyítjük ezzel, hiszen eladható termékek, például gyógyteák vagy levendulaolajak készítésében vesznek részt” – magyarázza Szabó Béla intézményvezető-helyettes.

A következő lépés a mozgásterápiás szoba fejlesztése volt. Kétsávos korlát, tükörfal, futógép, szobakerékpár, felfüggesztett fészekhinta – csak néhány elem a hosszas szakmai tervezés után, 2020 elején kialakított helyiségből. A cél már akkor is az volt, hogy megteremtsék a szakmai feltételeit a mozgásukban akadályozott lakók fejlesztésének.

Míg a mozgásterápiás szoba elemeinek költségét még ki lehetett gazdálkodni a Magyar Máltai Szeretetszolgálat saját forrásaiból, egy fényterápiás helyiségről – szakmai nevén Snoezelen – még álmodni sem mertek az otthon munkatársai. A megvalósuláshoz egy jó szomszédi

viszony vezetett: nyáron a gödi Samsung SDI képviselői kopogtattak, s arról érdeklődtek, milyen technikai eszközökkel tudnák támogatni az intézményt. Több terv is felmerült, de mindenki legnagyobb örömeire a Snoezelen lett a befutó

„Öröletes élmény számára”

Hogy pontosan mi található a fényterápiás szobában? Egyrészt egy zselépadlózat, amin a kéz-, illetve láblenyomatát tudja követni a használója, továbbá egy buborékfal, amely színes fényeket bocsájt ki magából. De a legkülönlegesebbek az ezeknél is kisebb, különböző fény- és hanghatásokat adó eszközök, amelyeket a laikus szem fénykardnak, világító labdának vagy diszkógömbnek vélhet. Ezeknek a tapintásuk és a különböző színű fényeik is kedvező hatásúak. Egy „akváriumot” figyelve fejleszthető a koncentráció, a „diszkógömbbel” pedig fénynyalábok vetíthetők a falra, miközben madárcsicsergéshez hasonló hangokat ad ki, ami olyan érzést kelt, mintha a természetben egy réten fekvő bámulnánk az eget.

Ám a relaxációs hatáson túl a speciális kialakítású helyiségben végzett terápia javítja a szenzomotoros képességeket, a szem-kéz koordinációt és csökkenti a hangulatingadozásokat is, hiszen a figyelemfejlesztés szempontjából a különböző irányból jövő hang- és fényingerek nagy szerepet kapnak. A fényeket és hangokat egy párolgató alkalmazásával illatokkal

is kiegészítik. A terápia fejleszti továbbá az érzékelést, az észlelést, az érzelmi biztonságot, és egyáltalán: változatosabbá válnak az önmagukról gondoskodni képtelen fogyatékossgal élő fiatalok nagyrészt ingerszegény környezetben töltött mindennapjai.

A fényterápiás szobában általában négy lakóval foglalkoznak, és mindig az ő egyéni igényeik szerint alakítják a fény- és hanghatásokat. Ugyanakkor a munkatársaknak figyelniük kell arra is, hogy melyik négy fő lehet bent egyszerre, melyik eszközt alkalmazzák külön-külön, s melyiket közösen.

A Snoezelen szoba hatását konkrét példával magyarázza el a gödi Gondviselés Háza vezetője, Szilvási Zsuzsanna: „Ha én minden porcikámmal figyelek egy lakót, akkor látni fogom, mikor éri őt egy olyan impulzus, ami hatással van rá. Van az intézményben egy mozgásában súlyosan akadályozott gyerek, aki semmit nem képes megfogni és megtartani, ennél fogva bekapcsolni sem tud semmit. Neki most már tudunk olyan eszközöket adni, amihez ha hozzáér, elkezd kellemes fényeket kiadni. Öröletes élmény számára, hogy valamit elindított, látszik az arcán, hogy még egyszer meg akarja próbálni, és ha legközelebb látja a tárgyat, odafordul.”

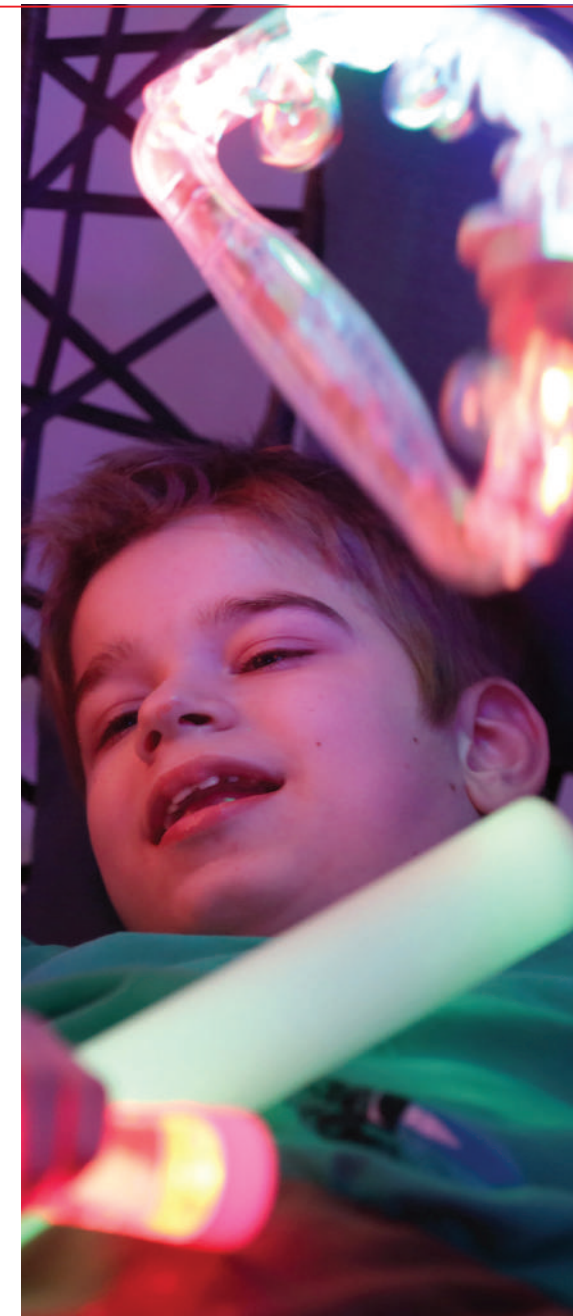
Szemléletmód kérdése

„Ezen fejlesztések, és különösen a Snoezelen nélkül olyanok lennénk, mint egy futballista, aki cipő nélkül játszana” – állítja Szabó Béla. „A lakók nagyon élvezik ezeket a foglalkozásokat, kifejezetten várják azt az időpontot, amikor a mozgáste-

rapeuta kollégák velük törődnek. Ezt ki-ki a maga szintjén ki is fejezi: mosollyal, tágra nyílt szemekkel, kézrázással, kiáltással.”

Szilvási Zsuzsanna az átvétel óta vezeti az intézményt, s két és fél év elteltével úgy látja, még az út elején járnak, de megtalálták az irányt, amit követniük kell. „Arra koncentrálnunk, hogy minden egyes lakó személyre szóló figyelmet kaphasson, és ebben a figyelemben kiteljesedhessen. Ezek az eszközök nagy segítségünkre vannak ebben, de mindez nemcsak eszköz, hanem szemléletmód kérdése is.”

Elmondása szerint a fogyatékos emberek ellátásának szemléletmódja az elmúlt nagyjából húsz évben megváltozott, addig betegnek tekintették őket, és ennél fogva a gyógyulásukra fókuszáltak. „Most viszont úgy állunk hozzá, hogy a fogyatékossga egyfajta lét, aminek ugyanolyan jogosultsága van, mint bármelyik másinak, és a velük való foglalkozás során az a cél, hogy a saját képességeiknek a maximumát ériék el. Az oktatási rendszerben ez meg is jelenik, de a szociális intézményekben is törekedni kell rá. Például egy hetvenéves ember kommunikációján is lehet változtatni, vagy egy mozgásképtelen ellátottnak is lehet örömteli élményeket adni. Mi itt ezt különösen érezzük, hiszen az otthon a rendszerváltás előtt gyermekegészségügyi intézményként működött, abból az időből is vannak lakóink, de nekünk nemcsak etetnünk vagy pelenkázniuk kell őket, fejlesztésekre is szükségük van. Vagyis nemcsak kiszolgálni kell a gondozottjainkat, hanem képessé tenni a tanulásra.”

Szilvási Zsuzsanna intézményvezető és Szabó Béla a fényterápiás szoba megnyitásakor (Fotók: Kovács Bence)

aktuális

A szolgáló szeretet elismerése

Magas állami kitüntetéssel és a Máltai Szeretetszolgálat szociális szakmai díjával tüntették ki a máltai szervezet munkatársait és önkénteseit szolgálatuk elismeréseként.

Pro Caritate díj

Az idősgondozás területén évtizedek óta végzett alázatos szakmai munkájáért a szociális terület egyik legrangosabb állami kitüntetésével, Pro Caritate díjjal tüntette ki az Emberi Erőforrások Minisztériuma Hegedűsné Hegyi Editet, a görcsönyi Gondviselés Háza Kastélypark Időskorúak Otthonának vezetőjét. Ugyancsak Pro Caritate díjjal ismerte el a minisztérium Szentkereszty Tamás, a Miklós utcai Integrált Hajléktalanellátó vezetőjének a hajléktalan emberekért végzett szolgálatát. A Szent Anna-díj elismerésében részesítette az EMMI a Máltai Családok Háza Nevelőszülői Hálózat nevelőszülőjét, Papp Kálmánnt.

Ambrózia-díj 2020

2020-ban tizenhét máltai munkatárs és önkéntes kapta meg a karitatív szervezet Ambrózia-díját. A szociális munka napjához kapcsolódó kitüntetéssel az ellátó intézményekben kimagasló munkát végző máltai munkatársak és a rászoruló embereket szolgáló önkéntesek példaértékű tevékenységét ismeri el a Máltai Szeretetszolgálat elnöksége. A koronavírus járvány miatt a díjazottak szolgálatuk helyén a Szeretetszolgálat regionális vezetőitől vehették át a kitüntetést.

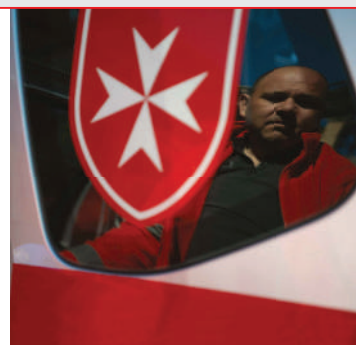

A díjazottak:

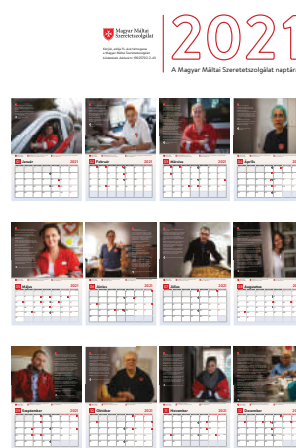
Schiffer Márta – A Fő utcai Gondviselés Háza Idősek Otthona vezető ápolója
Sárkány Hajnalka – A Dunaújvárosi Támogató Szolgálat személyi segítője
Dr. Vörös Györgyné – A pécsi Szolgáló Szeretet Háza vezető önkéntese
Brindza-Pető Katalin – A miskolci Máltai Játsszótér-Játsszoház szociális munkása
Tari Antal – A szegedi Utcai Gondozószolgálat szociális munkása
Óvári Zoltán – A Befogadás Háza Páty Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény – Szociális konyha élelmiszervezetője és főszakácsa
Szabó József – Az Észak-Alföldi Régió központi raktárának raktározási- és szállítási vezetője
Hajdú Mónika – A Befogadás Háza Páty Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény – Időotthon intézményvezetője
Pintér-Papp Eszter – A pápai Támogató Szolgálat intézményvezetője
Dr. Földváryné Istvánffy Eszter – A Gondviselés Háza Mentés Mihály Idősek Otthona intézményvezetője
Hegedűsné Hegyi Edit – A görcsönyi Gondviselés Háza Kastélypark Időskorúak Otthona intézményvezetője
Batki Orsolya – A hevesi Sorstárs Támogató Szolgálat intézményvezetője
Dr. Horváth Tamás – A Máltai Mentőszolgálat vezetője, önkéntes orvos
Kincses Jenőné – A Tatai Csoport önkéntese
Lakner Judit – A Vépi Csoport vezetője
Bárdos Attila – A Sátoraljaújhegyi Csoport vezetője
Ferenczy Lajos – A Kecskeméti Csoport alapító tagja, önkéntes

A Szeretetszolgálat naptára

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat intézményeiben dolgozó munkatársak portréival illusztrált naptárt ad ki 2021-re a karitatív szervezet. A nagyméretű falinaptár képei a szociális munka sokszínűségét és az ágazatban áldozatos szolgálatot végző munkatársakat mutatják be. A kiemelt egyházi és állami ünnepek mellett a naptárban helyet kaptak a Szeretetszolgálat számára fontos események, évfordulók és jelöli a szervezet saját gyártású rádióműsorának, a januártól meghosszabbított adásidőben, 70 percben hallható Nyolcágú kereszt dátumait is.

2021
A Magyar Máltai Szeretetszolgálat naptára

ajánló/nekrológ

Életünk értelme

Megjelent a Máltai Könyvek 2020-as kötete, Halász Piusz ciszterci atya **Életünk értelme** című könyve Kozma Imre atya alábbiakban olvasható ajánlásával.

„A Trianoni Döntéssel „szétdarabolt magyarság”, a századik évfordulón is, az országvesztés súlyát hordozva, csak a „lelkek reformjával” teremthet a magyarságból olyan közösséget, amelynek vonzása és összetartó ereje van.

Ezzel a reményt keltő sorsképpel szívenben léptem be a Szent István Társulat budapesti könyvesboltjába. Két lépés után kezembem tartottam Főtisztelendő Halász Piusz O. Cist. atya „Életünk értelme” c. könyvét.

Elragadtatással vegyes felismerés kerített hatalmába. Kezembem volt minden magyar „Kézvezetője”, amely 2020-ban is érvényes.

Halasztást nem tűrve rohantam a Szent István Társulat kiadójába, ahol Farkas Olivér kiadóvezető igazgató úr, értő szívvel fogadta kérésemet: Tegye le-

hetővé a kiadó, hogy néhány ezer ember kezébe adhassa a Magyar Máltai Szeretetszolgálat karácsonyi ajándékként e könyvet, mint kézvezetőt.

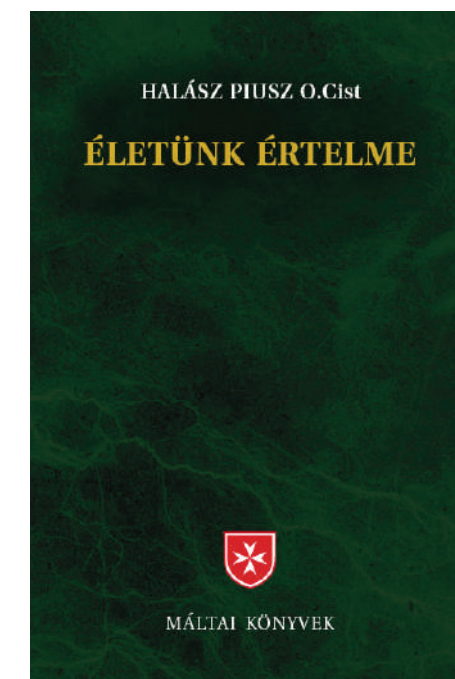
A könyv kiadását elhatározó és engedélyező Főtisztelendő Bérczi L. Bernáth zirci apát úr, a könyv missziós küldetését kiterjesztő szerepét látta meg s ismerte föl kérésemben, és erősítette meg igenjével.

Már csak a könyv kéziratát előkészítő, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátó Dr. Szabó Ferenc jezsuita atya egyetértő döntése hiányzott. Kérésemet előadva az Ő nagy-ívű szellemi horizontja valóssággal felizzott: Felujjongott, Telitalálat! 2020 karácsonyi ajándéka ez a könyv.

Köszönöm a Magyar Máltai Szeretetszolgálat nevében a könyv kiadását engedélyező Főtisztelendő Bérczi L. Bernáth zirci apát úrnak... A kéziratot kiadásra előkészítő, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátó Főtisztelendő Dr. Szabó Ferenc jezsuita atyának... a Szent István Társulat kiadóvezető igazgatójának, Farkas Olivérnek egyetértő támogatását, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat ezzel

a karácsonyi ajándékkal, Főtisztelendő Halász Piusz O. Cist. atya „Életünk értelme” c. könyvével, több ezer ember kezébe kézvezetőt adhat.

Halász Piusz atya könyve Kézvezető, az élet értelmét kereső és megtalálni vágyó minden magyarnak.”

Búcsú Bolberitz Páltól

2020. október 25-én hajnalban, hosszú szenvedés után, elhunyt Bolberitz Pál apostoli protonotárius, a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének meghatározó egyénisége, nagykeresztes tiszteletbeli konventuális káplán.

Bolberitz Pál 1941. szeptember 15-én született Budapesten. Pappá 1966. június 19-én szentelték Esztergomban. Tanulmányait a budapesti Hittudományi Akadémián végezte. Papi hivatását káplánként 1968-ban Szentendrén kezdte, majd 1968-tól 1973-ig Szentimrévárosban folytatta, ahol hamar népszerű lett. Rendkívüli nagy – több száz fős – látogatottságú bibliaórákat tartott a középiskolai és egyetemista ifúságnak. Ezek az évek lelkipásztori pályájának legfontosabb szakaszát jelentették. Lelkipász-

torkodását nem nézték jó szemmel, így feljebbvalói és a diktatúra eltávolították a fővárosból. 1973 és 1978 között teológiai tanár volt az esztergomi szemináriumban: itt folytatta az ifúsággal való kiemelkedő jelentőségű foglalkozásait. Innen úgy távolították el, hogy 1974-ben Rómába küldték, ahol 1974–1976 között ösztöndíjasként tanult. 1978 és 1988 között a budapesti Hittudományi Akadémia tanszékvezető professzora volt, majd az 1988-1996 években többször a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának dékáni tisztségét töltötte be. Egyetemi tanári habilitációját 2003-ban szerezte meg.

Kiemelkedő tudományos és oktatói munkája mellett mindig fontos volt számára a lelkipásztori tevékenység. Vasárnaponként szentmisét mutatott be a városmajori Jézus Szíve plébániatemplomban. Itt folytatta, majd évtizedeken át hetente tartotta a rendkívül népszerű bibliamagyarázatait. Antall József miniszterelnöknek, mint egykori tanárának, ő adta fel a betegek szentségét, és temette el egyházilag.

1976–1995-ben főszentszéki bíró volt, 1988-tól címzetes apát, 1993-tól pápai prelátus. 1990-től a Magyar Kolping Szövetség egyházi elnöke, 1997-től prímási bíró, 2003-tól a Szent István Tudományos Akadémia elnöke, 2004-től a MTA köztestületi doktor képviselője.

A Szuverén Máltai Lovagrend 1990-ben tért vissza Magyarországra. Bolberitz Pál kezdetől fogva részt vett a Rend munkájában, s 1991-ben felvételt nyert a Lovagrendbe, mint magisztrális káplán. Nagy odaadással vezette a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége egyre gyarapodó magyarországi tagságának lelki életét, de részt vett az emigrációban élő máltai lovagok egyházi tevékenységében is. A Rend Fortuna utcai székházának visszaszerzése után, az abban kialakított és 1996-ban felszentelt kápolna első igazgatója volt, ahol elmaradhatatlanná vált az általa bemutatott csütörtöki esti szentmise. E miséket már nagyon betegen sem mulasztotta el egészen 2019-ig, kórházba kerüléséig.

Bolberitz Pál atya hosszan tartó betegség után, 2020. október 25-én visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

jelenlét

Nyugodtabb vagyok, ha hegedülhetek

A Máltai Szimfónia program sikere – csakúgy, mint a legtöbb szociális programé – számokban nehezen kifejezhető. Beszédesebb eredmény azonban, hogy a szimfóniás tanárok sorába léphetett egy tanítvány, aki ez év szeptemberétől a Bartók Béla Zeneművészeti Szakgimnázium növendéke lett. Ifjabb Burai Lajos, vagy ahogy Tarnabodon mindenki szólítja, Lajoska, amellet, hogy felvételt nyert a miskolci konzervatóriumba és a Snétberger Zenei Tehetségközpont növendéke is lett, a kollégiumból hazaérve a legkisebb szimfóniásokat tanítja hegedülni.

Ifjabb Burai Lajosnak korábban kifejezetten nem tetszett a hegedű hangja. Amikor elkezdett zenélni a Máltai Szimfóniában, azért választotta ezt a hangszer, mert családjában generációkra visszamenően számos prímás akadt. A zenetanulását eleinte csak nagymamája támogatta igazán. „Amikor megjelent a faluban a Szimfónia program, hamar jelezték nekünk a tanárok, hogy Lajoskának van tehetsége a zenéhez, de mi nem vettük komolyan. És tulajdonképpen akkor még ő sem” – meséli Burai Lajos, az édesapa. „Minden tekintetben az hozta el a fordulópontot, amikor a nagymamájától karácsonyra megkapta élete első hegedűjét. Amit a mai napig féltve őriz, nem adná oda semmiért.”

A saját hangszer fellelkesítette az akkor 12 éves fiút, és kezdetét vették az olykor csak szülői nyomásra berekesztett gyakorlási maratonok, gyakran öt-hat órán át a nyárikonyhában. A több évnnyi gyakorlás meghozta az eredményét, de tanáraival együtt tudták, ez még nem elég a konzervatóriumhoz. Nyolcadik után egy hevesi szakiskolában folytatta a tanulmányait mezőgazdasági gépész, traktoros növénytermesztő szakon, de egy baleset után rájött, nem ez az ő igazi útja. „Egyszer a mezőgazdasági szakközépben megsérült a vonós ujjam egy gyakorlat-

nál, és egy hétig nem tudtam hegedülni. Teljesen bele voltam betegedve. Sokkal nyugodtabb vagyok, ha eleget hegedülhetek. Mielőtt elkezdtem zenélni, sokkal több feszültséget éreztem magamban, ez azóta elmúlt.” Érettségi előtt egy évvel úgy döntött, be akar jutni a klasszikus hegedű tanszakra a Miskolci Bartók Béla Zene- és Táncművészeti Szakgimnáziumba.

A tavaszi felvételre való felkészülését a járványügyi korlátozások miatt csak online segíthette tanára, Báder Ernő, aki a kezdetek óta foglalkozott a tehetséges fiúval. „A felvételt is interneten kellett csinálni. Elsőre nem vettek fel, de pár héttel később felajánlották a pótfelvételi lehetőségét, ami már sikerült. Egyelőre népi hegedű szakon tanulok, de amint lehet, át szeretnék menni klasszikus hegedűre” – meséli Lajoska. Tanárai felkészítették rá, hogy a zeneelméleti hiányosságai miatt nehezebb lesz az első év, mert a zeneiskolában jól kell tudni kottát olvasni. „A Máltai Szimfóniában elsősorban hallás után és nagyon egyszerű kottákból tanulják meg a gyerekek a dalokat, így sokkal több sikerélményük van, a zeneelmélettel pedig lassabban ismerkednek, és csak a legszükségesebb alapokkal, hogy ne menjen el a kedvük a muzsikálástól.” – mondja Báder Ernő hegedűtanár, de

hozzáteszi, hogy növendéke alig három hónap alatt, hatalmas szorgalommal behozta a kezdeti lemaradását, a hallás után való tanulásnak köszönhetően pedig jobban megy neki a szolfézsórákon a dallamírás és hangközfelismerés.

Az édesapa, Burai Lajos úgy emlékszik vissza, szinte filmszerű jelenet volt, ahogy megérkezett a postás a mindent eldöntő borítékkal. „Amikor felvették a konzi-ba, átbeszéltünk vele mindent, hiszen ez nem kis felelősség. Ki kell, hogy járja az iskolát, ha elkezdte, belevágott, már nem szabad feladnia és mi támogatjuk ebben. Mondtuk neki, készüljön fel lélekben, hogy innentől egy héten csak egyszer lesz hazajövetel, és az édesanyja finom főztjét is nélkülöznie kell. Együtt elmentünk megnéztük a kolit, ami szerencsére családi hely, csupa roma gyerekkel.” A szülők büszkéek a fiukra, de nem volt könnyű az elválás. „Úgy jöttünk vissza Miskolcra, hogy egyikünk sem szólt egy szót sem a kocsiban. Azóta kezdjük azért megszokni a helyzetet, de nagy a csend a házban. Bárcsak hallanánk a hegedűszót most is” – emlékszik vissza Burai Lajosné.

Lajoska hamar megszokta a miskolci forgatagot, amiben saját bevallása szerint segített, hogy a szimfóniás zenekarral sokat utaztak Budapestre, nagyobb városokba, és külföldre is. A kollégium villamossal negyven percre van a konzervatóriumtól, de emiatt sem változtatott megszokott gyakorlási módszerén. Elszántságát mutatja, hogy saját maga keresett a kollégium környékén próbahelyet. Este hét órára ér vissza a szobájába, majd egy gyors vacsora után elindul a közeli zeneiskolába, ahol addig tanulja a darabokat, ameddig csak rá nem oltja a portás a villanyt.

A tarnabodi fiúra nem csak szülei büszkéek. Példaképpé vált a szimfóniás gyerekek között, mert bár saját bevallása szerint csak azért kezdett el zenélni, mert így hiányozhatott néha más órákról, mára a program egyik tanára lett. Amikor ott-hon van, ő tanítja a kisebb gyerekeket a hegedű alapjaira, és célja, hogy művésztanári diplomát szerezzen és hozzá hasonló nehéz sorsú gyerekekkel foglalkozzon. „A legnagyobb öröm számomra a mindennapos zenélés. Az iskolai tantárgyak most könnyebben mennek, mert azt már másodszor tanulom, de a zenei órákon érzem igazán, hogy milyen jó fejlődni, minden nap tanulni valami újat.”

kitekintő

A Máltai Lovagrend magyarországi nagykövetségének tevékenységei

A Szuverén Máltai Lovagrendet Magyarországon nem csak a Szövetség és a Szeretetszolgálat képviselik. A Lovagrend, mint szuverén állam, diplomáciai kapcsolatot tart fenn 110 országgal, köztük 1990 óta Magyarországgal, ezért itt a Rendnek nagykövetsége van, amely a központi rendi ügyeket képviseli a magyar állami szerveknél, és állandó kapcsolatot tart az ide akkreditált diplomáciai testülettel.

Kommunikáció

Elsőrendű fontosságú a nagykövetség kommunikációs tevékenysége. Ennek két része van. Elsősorban a magyar államot és a magyar sajtót tájékoztatja a Máltai Rend fontos eseményeiről és hivatalos álláspontjairól releváns kérdésekben. Másrészt a diplomáciai testület felé kommunikál a Szövetség és a Szeretetszolgálat tevékenységeiről, valamint a Rend fontosabb állásfoglalásairól: ezek a tájékoztatások természetesen eljutnak az államok hivatalos közegeihez, hozzájárulva a magyar helyzet és a Máltai Rend jobb ismeretéhez.

Alapvető szerepéhez tartozik a hivatalos szintű nemzetközi kapcsolatok elősegítése a Szövetség és a Szeretetszolgálat képviseletében. Például szerepe volt a szerb kormány és a MMSZ közti megállapodás létrehozásában, amelynek folytán a MMSZ menekültprogramja szerb területen is tud működni.

Operatív bevetések

A rendi nagykövetségek feladataihoz tartozik, hogy részt vegyenek a Rend helyi karitatív munkájában: olyan helyen, mint Magyarország, ahol aktív nemzeti szövetség és szeretetszolgálat működnek, ott főleg ezeknek a közös munkájába kapcsolódnak be. Ugron Imre nagykövet ezekről hosszabban számolt be.

„A magyar kormány idén tavasszal a rendi nagykövetség közreműködését kérte, hogy a lehető leghatékonyabban tudjon hozzájárulni Banglades-ben a rohingya menekültek megsegítésében. - A rohingyák egy muszlim kisebbség Myanmarban, akik az utóbbi időben kegyetlen üldözést szenvedtek: százezreik menekülésre kényszerültek a szomszéd Banglades-be, ahol nyomorúságos körülmények közt élnek. A máltai nagykövetség, nemzetközi összeköttetései révén, összehozta a magyar kormányt egy megbízható helyi civil szervezettel, amellyel a Máltai Rend is együttműködik: ezen keresztül a kormány egy – politikailag is kívánatos – sikeres segélyakciót tudott finanszírozni a rohingya menekültek javára.”

„Tavaly ősszel Magyarországra látogatott a délafrikai máltai szeretetszolgálat elnöke, Lagleder Gerard atya, aki az AIDS betegeket és árvákat támogató programjaihoz keresett anyagi támogatást Európa szerte. Dél-Afrikában még mindig

komoly közegészségügyi probléma az AIDS, és a legszegényebb lakosság körében tragikus nehézségekkel jár a fertőzöttek gyógyszerrel való ellátása, a betegek gondozása és az árván maradt gyerekek sorsa. Amióta kitört a koronavírus járvány, még nehezebb anyagi támogatást szerezni az AIDS-programokhoz, mint azelőtt. A nagykövetség összekötötte Gerard atyát a hivatalos közegekkel, ahonnan – Magyarország hivatalos segélyprogramja, a „Hungary Helps” keretében – komoly összeget tudott biztosítani a délafrikai máltai szervezetnek. Ezekkel egy új terepjáró autót, többhónapos üzemeltetést és nagy mennyiségű gyógyszert tudtak biztosítani.”

Magyarországon belül is kerül alkalom a nagykövetség közreműködésére. Legutóbb a Szeretetszolgálat orfűi nyaralójának megvásárlásához közvetített 35 millió forint németországi támogatást. Jelenleg is dolgozik további támogatások érdekében.

„A libanoni katasztrófa hatalmas kihívás elé állította az ottani civil szervezeteket (lásd a Máltai Hírek szeptemberi számát). A libanoni rendi nagykövetség a nemzetközi máltai családhoz fordult segítségért. A magyarországi nagykövetség partnerségbe lépett a magyar kormánnyal, a magyar johannita renddel, az ÉrMe (ÉrtékMegőrző) Hálózattal és privát személyekkel, és összehozott egy tengeri konténernyi segélyanyagot: kórházi felszerelést, beleértve 10 kórházi ágyat, ágybetéteket, 35 toálkocsit, 20 rollátort és 26 000 maszkot; kb. két tonna tartós élelmiszert; és ajtókat-ablakokat az újjáépítéshez. Az MMSZ hozzájárult több száz liter dezinfekció folyadékkal, és logisztikai segítséget nyújtott.”

Összeállította: Piazza-Georgi Barbara

A keresztes háborúk: erőszakos hódítások a keresztjegyében?

Ebben a számban folytatjuk az öszszefoglalást a katolikus egyház ellen leggyakrabban felvetett kritikákról és támadásokról. Az érdeklődő olvasó részletesebb kifejtésüket Legeza László „Rágalom és valóság” c. könyvében (Ecclesia, 2018) találhatja.

Keresztes háborúknak nevezzük azokat a múltbeli fegyveres konfliktusokat, amelyeket a Szentszék kezdeményezett a kereszténység védelmezésére.

A közismeret keresztes háborúk alatt a Szentföld főlzabadtására a XI–XIII. században indított hadjáratokat érti. De keresztes háború volt 1147-ben a német-vend hadjárat is, majd 1250 körül

a livlandiaknak a poroszok ellen viselt harcai, vagy 1208-tól 1228-ig az albigenes eretnekek elleni fegyveres küzdelem; sőt a 1684-1697 közti magyarországi hadjárat is, amely során kiűzték a törököket.

A szentföldi keresztes háborúk előzményei

A IV. századtól kezdve szokás volt, hogy aki tehetett, elzarándokolt Jézus életének helyszínére, a Szentföldre. Kialakultak az európai zarándokutak, melyek mentén egymástól egynapi járóföld távolságra biztonságos szállások, zarándokházak épültek, végig Európán, a bizánci birodalmon és Kisázsian át.

Az iszlám kialakulása után gyorsan hódított meg hatalmas keresztény területeket. 660-ig Mohamed és utódjai hadseregei elfoglalták szinte az egész Közép-Keletet (Jeruzsálemet 638-ban), 750-ig Észak-Afrikát és majdnem a teljes Ibériai-félszigetet. Az iszlám előrenyomulását Franciaországba Martell Károlynak sikerült megállítani a Poitiers-i csatában 732-ben. Szicília 827-től 1060-ig muszlim kézben volt. Az iszlám hadak 846-ban kifosztották a római Szent Péter-bazilikát. Az ezredforduló után egy új, vad muszlim nép, a szeldzsuk törökök, gyorsan törtek előre. A XI. század végére elfoglalták Kisázsia nagy részét: mindennaposá vált az európai zarándokok bántalmazása, kifosztása, sűrűn előfordult, hogy meggyilkolták őket, a zarándokházakat lerombolták, végül betiltották a zarándokok áthaladását. 1078-ban megszállták az egyiptomi kézben levő Jeruzsálemet, ahol pár évvel előbb az örült Hakim szultán földig romboltatta a Szent Sír templomot. 1085-ben elfoglalták az ősi keresztény Antiochiát.

I. Alexiosz bizánci császár (1081–1118) követeket küldött a pápához azzal, hogy segítsen megvédeni a keleti kereszténységet (mely akkor már négy évtizede elszakadt Rómától!).

Az I. keresztes hadjárat (1096–1099): Jeruzsálem visszahódítása

1095-ben II. Orbán pápa közreadta a császár kérését és felszólította a kereszténységet a Szentföld védelmére. Túlvilági üdvösséget és teljes bűnbocsánatot ígért annak, aki a keresztény hit védelmében kardot fog.

1096 elején mintegy százezres tömeg indult útnak gyalogosan a Szentföldre, eleinte nagyrészt képzetlen köznép, de hamar Anglia, Franciaország és a Német-római Birodalom területéről főnemesség által szervezett és felfegyverzett, képzett seregek álltak össze.

A keresztesek meglehetősen szervezetlenül, a helyi lakossággal szemben gyakran erőszakot alkalmazva, különböző utakon jutottak el Konstantinápolyba. Emberfeletti erőfeszítések és rengeteg harc árán jutottak át Kisázsian, elfoglalva Edessát, Antiochiát. Jeruzsálemet csak 1099-ben tudták elfoglalni, sajnos igen kegyetlen módon. Itt megalapították a független jeruzsálemi keresztény királyságot, mely 1291-ig állt fenn.

A II. keresztes hadjárat (1147–1149): sikertelen kísérletek

A szeldzsuk Zangi emír 1144-ben visszafoglalta Edessát, a kulcsfontosságú kisázsiai várost. III. Jenő pápa felkérte a híres ciszterci szerzetest, Clairvaux-i Bernátot, segítsen megszervezni egy újabb keresztes hadjáratot. Bernát, mint jámbor szerzetes, kezdetben vonakodott, de miután kidolgozta a keresztény lovagi és katonasági teológiát, példátlan lelkesedéssel teljesítette a pápa kérését. A hadjáratot VII. Lajos francia király, Konrád német-római császár, Frigyes sváb herceg és II. Henrik osztrák herceg vezették. 1147 tavaszán több mint egymillió keresztes vonult át Magyarországon.

A hadjárat vereségek sorozatát szenvedte, Edessát nem tudta visszaszerezni. Kevesen jutottak vissza Európába.

Szaladin, kurd származású egyiptomi vezér – később Egyiptom és Szíria első szultánja – sikeresen egyesítette a különböző muszlimokat.

A III. keresztes hadjárat (1189–1192): a szentföldi tengerpart visszafoglalása

1187-ben Szaladin szétverte a szentföldi keresztény sereget, és elfoglalta Jeruzsálemet, a Szentföld fontosabb partvárosaival. II. Fülöp Ágost francia király, Oroszlánszívű Richárd angol király, és I. (Barbarossa) Frigyes császár nagy keresztes sereget vezényeltek a Szentföldre. Akkót visszafoglalták, de viszály támadt az angolok és franciák között, így nem voltak további sikerek. Végül 1192-ben Szaladin és Richárd békét kötöttek, mely szerint Jeruzsálem maradt Szaladiné, aki cserébe garantálta, hogy a keresztény zarándokok biztonságosan és szabadon látogathatják a szent várost és a Szent Sírt. A keresztények megtarthatták Akkót és más tengerparti városokat.

Szaladin halála után, 1197-ben VI. Henrik császár új hadsereget küldött, ezek visszafoglalták Szidont és Bejrútot, de Henrik császár halálhírére 1198 elején hazatértek.

A IV. keresztes hadjárat (1202–1204): Bizánc szégyenletes ostroma

III. Ince pápa 1198-ban új keresztes hadjáratot hirdetett Jeruzsálem visszafoglalására. Kis-Ázsián keresztül az átvonulás már túl veszélyes volt, ezért a sereget a tengeren át kellett szállítani, amihez viszont nem volt elég pénz. A vezetők

Velencével egyeztek meg, aki a hajói fejében a magyar királysághoz tartozó Zára elfoglalását kérte, amit a keresztesek 1202 őszén teljesítettek is. A pápa erre haragjában az egész keresztes sereget kiközösítette.

A keresztesek Konstantinápolyba hajóztak, mert a trónjától megfosztott bizánci uralkodó, IV. Alexiosz császár óriási jutalmat ígért nekik, ha visszasegítik a trónra. Ez megtörtént, de a császár nem váltotta be ígéretét. A keresztesek letáboztak és vártak, hogy legalább a költségeiket kifizessék, mert sem továbbmenni, sem hazautazni nem tudtak. Fél évvel később IV. Alexioszt és családját a bizánci ellenpárt legyilkolta, ezzel reménytelenné vált a keresztesek helyzete, így minden tiltás ellenére megostromolták és katasztrofálisan kifosztották Bizáncot.

Az V. keresztes hadjárat (1217–1221): András király és a sikertelen egyiptomi hadjárat

A rosszul végződött IV. keresztes hadjárat után III. Ince pápa és utódja, III. Honoriusz pápa rögtön újra szervezték a keresztes erőket. Miután II. Frigyes német-római császár és a szicíliai király vonakodása késleltette az ügyet, a hadjárat élére II. András magyar király állt. Bekapcsolódtak VII. Lipót osztrák herceg és Lajos bajor herceg.

A magyar és osztrák keresztesek 1217-ben érkeztek Akkóba. Az őszi hónapok során három katonai művelet valósult meg a Szentföld északi részén, de a beígért európai főerő nélkül többet nem tudtak elérni, és a várakozást elunva, András hazavezette a magyar sereget.

A VI. keresztes hadjárat (1228–1229): sikeres tárgyalás

Az utolsó keresztes hadjáratot III. Honoriusz pápa és utódja, IX. Gergely szervezték.

II. Frigyes német-római császár, szicíliai király, vezette a hadat, de a Brindisi környékén összegyűlt seregben járvány tört ki, mely több ezer áldozatot követelt. A Szentföldre érkező sereg létszáma oly mértékben lecsökkent, hogy hadakozás helyett a császár jobbnak látta megegyezni a muszlim vezetővel, Malek al-Kamil egyiptomi szultánnal. Meglehetősen sikeresen talán szerepe volt annak is, hogy a kegyetlenségéről hírhedt szultán korábban személyesen fogadta a béke követét, Assisi Szent Ferencet. Az 1229-ben 10 évre kötött egyezség szerint Jeruzsálem, Betlehem és Názáret a keresztényeké lett. Az

1229-es béke idejének lejártá után a nagy, szervezett keresztes hadjáratok megszűntek.

A keresztes háborúk megítélése, értékelése

A keresztes hadjáratokkal szemben három vád merül fel gyakran: a tudatos hódítás, a rablásvágy, és a kegyetlenség.

A tudatos hódítás vádját a források ismeretében teljesen alaptalan. Az I. keresztes hadjárat résztvevői abban a tudatban indultak Jeruzsálem felszabadítására, hogy egy nagyobb, bizánciak által szervezett sereg részei lesznek, akik a meghódított területet az egykori jogos tulajdonosának, a bizánci császárnak adják vissza. A hangsúly azonban mindvégig a Szentföld és Jeruzsálem keresztény kézben tartása maradt, jelentős anyagi és emberi áldozat árán, tehát nem volt hatalmi, sem gazdasági cél.

A rablási szándék, mint stratégiai cél, szintén alaptalan vád. A ránk hagyott oklevelekből egyértelműen kitűnik, hogy a résztvevők szeme előtt nem a megszerzhető vagyon képe lebegett, hanem a veszélyek és az óriási költségek. A leghírhedtebb rablás – Bizánc kifosztása – egy nem előre tervezett, egyéni kicsapongás volt, ami már akkor is megbotránkozást és elítélést váltott ki a pápa és egész Európa részéről.

Kegyetlen századok voltak, a vérengzés mindenütt napirenden volt, Európa nemrég lábalt ki a sötét barbár évszázadokból. Gyakran szembesítik a két jeruzsálemi ostromot, a véres keresztény bevétel 1099-ben, és Szaladin viszonylag békés visszavételét 1187-ben. Valóban, 1099-ben, a két év embertelen meneteléstől és hadakozástól elkeményedett ostromlók kegyetlen mézárást végeztek. 1187-ben pedig Szaladin – aki egyébként is szokatlanul mérsékelt vezető tudott lenni – rengeteget nyert a megkegyelmezéssel, mert ép várost kapott kézhez, a kiengedett latin keresztények nagy váltságdíjakat fizettek, aki pedig nem tudott, azt eladták rabszolgának.

A keresztes hadjáratok motivációja, bár ezt mai ésszel nehéz felfogni, valóban valószínű volt: szűkebb értelemben a szentföldi zarándoklatok biztonságának visszaállítása és a szent helyek keresztény kézben tartása, tágabban értelmezve pedig az iszlám terjeszkedésének akadályozása, ezzel a keresztény Európa védelme.

SZOLGÁLAT SZERETETTEL

(PÁL APOSTOL GALATÁKHOZ ÍRT LEVELÉBŐL)

Kültéri plakátkiállítással mondott köszönetet a szociális dolgozók nélkülözhetetlen munkájáért a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. A karitatív szervezet közel két hónapon át az ágazat csaknem százezer dolgozójának szolgálatára hívta fel a figyelmet a budapesti tömegközlekedés forgalmasabb megállóiba kihelyezett üzenetével. A plakátokon olvasható üzenet Szent Pál galatákhoz írt leveléből való, azt fejezi ki, hogy ez a hivatás olyan szeretettel vállalt szolgálat, amelyben a segítő idejét, figyelmét, energiáját áldozza a gondjaira bízott másikért, és ezt nemcsak a munkakörében leírt feladatok ellátásával teszi. A reklámfelületet a BKK térítésmentesen bocsátotta a karitatív szervezet rendelkezésére.

(Plakátfotók: Kovács Bence és Majoros Árpád)

